

EN XÈNIUS I EN WILDE EREN ÀNIMES BESSONES, FORA DEL TEMPS I L'ESPAI QUE ELS TOCÀ SERVIR

Víctor Batallé



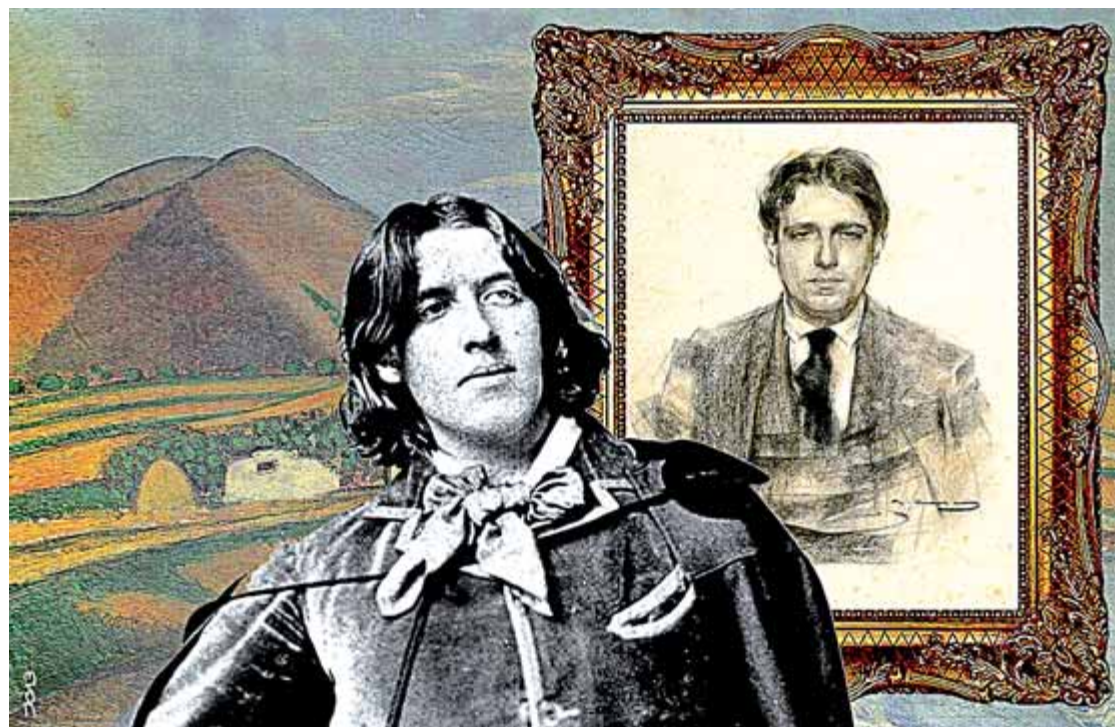
Escriptor

Eugeni d'Ors... fill de qui?

Podria respondre a la pregunta, immediatament: Eugeni d'Ors va ser fill doctrinal de Prat de la Riba, i deixaré al lector la responsabilitat d'esbrinar la validesa d'aquesta afirmació. Jo, mentrestant, entretindré una idea primària i una altra de secundària; amb la finalitat d'indagar, sense èxit, una de les moltes facetes d'aquest intel·lectual.

EUGENI D'ORS VA COMENÇAR la trajectòria genial i caòtica amb la seva data de naixement trabucada: sempre va dir que havia nascut el 1881 i, en canvi, havia nascut un any més tard, el 1882. Així encetava la més llarga i grandiosa experiència vital d'un germà directe, per principi de simulació, de Leopoldo Fregoli, aquell transformista frenètic de principi del segle XX. Eugeni d'Ors va ser un geni literari i intel·lectual de magnitud europea; però aquest axioma encara tardarà molts anys a assentar-se com a veritat i com a orgull de molts habitants d'aquest país.

AIXÍ QUE, APROFITANT QUE ESTEM en període de postvacances, ens endinsarem en un camí d'anècdota i especulació literària sobre un aspecte secundari: Oscar Wilde i Eugeni d'Ors, es van conèixer? Quan? i com? Ja en la meua època a Oxford, estudiants d'història de les lletres, sobretot, m'havien preguntat per la visita d'un català a París. Concretament a l'hotel D'Alsace, de la Rue des Beaux Arts, habitació 16, on residia Wilde després del seu empresonament; ja que D'Ors, amb més



JORDI SOLER

de divuit anys a l'esquena, havia expressat que sentia una especial predilecció pel geni irlandès i el volia visitar. És clar que la imatge de Wilde, els darrers dos mesos de la seva vida —que és quan situaríem la trobada— tenia molt poc a veure amb la del dandi que fumava cigarretes amb broquet d'or i passejava

pel carrer amb un gran gira-sol a la mà. Oscar Wilde havia estat alt, apersonat, ric i molt famós; els coneguts l'havien comparat a un emperador romà; ell mateix es feia dir Apol·lo, de tant en tant; tenia el do dels homes d'èxit. Els seus llibres havien enlluernat; les obres de teatre, entretingut, i Oscar Wilde,

afamat conversador, engalipava tothom que s'hi apropava. Va mostrar a un fantasma, ja que el veritable Wilde restava amagat i potser va sortir en aquell darrer exili a París, on, suposadament, va conversar amb Eugeni d'Ors de la grandesa de ser un intel·lectual i de les servituds del càrrec. No puc afirmar de cap manera que D'Ors es trobés amb Wilde; ara, que no m'estranyaria que l'egocentrisme de Wilde disposés d'una natural transcendència en el temps, per arribar a *infectar* D'Ors.

AQUESTA MALALTIA DE superhome es manifestà ben aviat en D'Ors, en una missió de regenerar

culturalment Catalunya i, a la vegada, plantejar-se la ineficàcia dels moviments modernistes. D'Ors es figurava en l'epicentre d'un projecte personal de renovació i educació de l'individu; precisament per això va sintonitzar tan acuradament amb els plantejaments humanistes de Prat de la Riba.

ALESHORES, PROBABLEMENT per impostura, trencà públicament amb el corrent de l'estètica naturalista, empeltada del sentimentalisme i que, segons D'Ors, ofegava l'espontaneïtat de la creació artística i, sobretot, recriminava l'esterilitat del tradicionalisme català, emmarcat en el ruralisme i el folklore. Vaja, que, com a natural compensació, va haver d'inventar-se una nova estètica que anomenà "noucentisme" i que ell mateix qualificà com "un projecte per a la modernització de Catalunya".

AQUEST PROJECTE es portà a terme en dues disciplines: l'artística i la política. El mateix D'Ors ho explicà en el seu *Glosari* el 1906: "*Los noucentistes han formulado, en la idealidad catalana, dos nombres nuevos: imperialismo-arbitrarismo. Estas dos palabras se concentran en una única palabra: civilidad. La obra del noucentismo en Cataluña es, o mejor dicho será: la obra civilista.*" Amb el pas del temps, la visió de l'obra aconseguida per Eugeni d'Ors i aquells que el van acompanyar en la seva prodigiosa aventura et facilità entendre que, segurament, en Xènius i en Wilde eren ànimes bessones, fora del temps i l'espai que els tocà servir.

No puc afirmar que D'Ors es trobés amb Wilde; ara, que no m'estranyaria que l'egocentrisme de Wilde disposés d'una natural transcendència en el temps, per arribar a 'infectar' D'Ors

Decididament europeus

Manuel Castaño

Escriptor



La pregunta de la consulta sobre la independència que es va fer a Arenys de Munt fa quatre anys era aquesta: "Està d'acord que Catalunya esdevingui un estat de dret, independent, democràtic i social, integrat en la Unió Europea?" Ara es comencen a sentir veus euroescèptiques dins del mo-

viment independentista, però llavors es va voler que aquesta fos una premissa ben establerta des del primer moment: tranquils, que no ens mourem de les institucions comunitàries. Una altra premissa era que l'Estat espanyol no podria fer res quan tot el món veïés quant democràtica i justa és la causa catalana. Però, les coses són més complicades, perquè no es tracta de raons sinó de poder. Les repúbliques bàltiques

tenien raons molt ben fonamentades i la immensa majoria de la població estava a favor de recuperar la sobirania, però no la van assolir sinó gràcies al procés de descomposició de l'URSS i perquè Rússia no estava en condicions d'imposar-se amb la tradicional desfilada de tancs. Espanya defensa la seva unitat —i aquest és sens dubte el seu argument més civilitzat— advertint que el qui se'n va- gi quedarà a la intempèrie,

fora del paraigua europeu, com un estat pària condemnat a la ruïna. La UE és el resultat d'un conjunt de tractats acordats per estats sobirans, i si es produís la secessió d'un país com Catalunya, és obvi que en quedaria fora, però podria tornar-hi l'endemà mateix si tots els estats membres (inclosa Espanya) el reconeixen i prèviament s'han fet tots els ajusts econòmics i normatius que convinguin. No val la pena dis-

cutir si la UE ho permet o no, ho posaria fàcil o difícil, perquè, en definitiva, pot ser més o menys laboriós però si hi ha voluntat política sempre es troba l'encaix jurídic necessari. Més inútils són, a l'hora de prendre posició i fer-se valer, els arguments sentimentals, com el que va dir el president Mas, que "Catalunya se sent bé a Europa i hi vol seguir sent"; així com no som catalans perquè ho digui un estatut, d'europeus

ho som de tota la vida i no ens ho poden treure. Continua Mas: "La gent que se sent bé a casa els has d'acollir i els has de mantenir"; desenganyem-nos, no vindran a solucionar-nos uns conflictes dels quals preferirien no haver sentit a parlar. En tot cas, ser europeu no té res a veure amb el fet de si ens interessa estar integrats en la UE, cosa que per cert, dependents o independents, algun dia estaria bé que ens preguntessin.